

Sundsvall – Sveriges vackraste stad

Foto: Anders Thorsell

Bulletinen

Våren 2018

i samverkan med

Folkuniversitetet

Senioruniversitetet Sundsvall
Thulegatan 24
852 36 Sundsvall

Nr 17 - december 2017

www.sus.org.se

E-postadress till
medlemsansvariga
info@sus.org.se

Välkommen till en ny termin med Senioruniversitetet

Att tiden går allt snabbare och snabbare upplever många när vi blir äldre. Så känns det för mig när det återigen är dags att hälsa alla gamla och nya medlemmar i SUS välkomna till en ny termin. Jag tycker det känns som igår när jag valdes till ordförande på årsmötet i februari.

Nu när jag tänker efter på vad som hänt inom SUS och hur programgruppen arbetar blir jag imponerad. De har inte bara skött det praktiska kring höstens aktiviteter som att ta hand om föreläsare, pricka av deltagare och se till att lokalen fungerar, utan har lagt mycket tid och energi på att hitta aktiviteter och föreläsare till våren. De har också tagit fram det som behövs för att Bulletinen ska bli så bra som möjligt. Utan programgrupp, inget senioruniversitet i Sundsvall!

Glädjande nog har vårt medlemsantal fortsatt att öka under året. Vi är nu mer än 1200 medlemmar och antalet deltagare vid höstens aktiviteter har varit många. Förhoppningsvis har vi kunnat bjuda ett så brett program att det funnits något för alla att delta i.

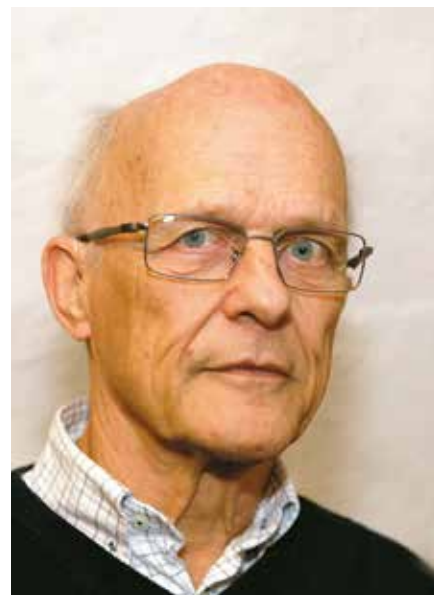
Jag tror också att vårens program innehåller många aktiviteter som kommer att locka just dig. Skulle du sakna någonting, eller har önskingar om någon speciell programpunkt är du välkommen att höra av dig till någon i styrelsen. Alla förslag som kommer in tar vi hand om, även om allt inte alltid går att genomföra direkt. De ligger kvar och kan bli aktuella att genomföra senare.

Om du är intresserad av att delta i arbetet eller känner någon du kan tipsa om så ta kontakt med någon av oss i styrelsen. Personer med olika bakgrund kan ge oss nya idéer, vinklingar eller känna till personer som skulle kunna vara intressanta föreläsare. Vi behöver alla hjälpas åt för att kunna fortsätta att erbjuda ett så varierat program som möjligt. Både det som "alla" vill gå på och det som kan upplevas som "smalt" av en del.

Varmt välkommen till vårens program

Paul Alsén

Ordförande

Medlemskap och bokning av evenemang

Senioruniversitetet SUS är en partipolitiskt, religiöst och fackligt obunden förening.

För att delta i föreläsningar, kurser, temadagar, resor och andra evenemang som SUS arrangerar måste du vara medlem i SUS. Medlemsavgiften är f.n. 170 kr per kalenderår. Om nyanmälan sker efter den 1 november gäller avgiften även kommande kalenderår.

Alla pensionärer över 55 år är välkomna, liksom även du som är gift eller sambo med en pensionär.

Det krävs inga förkunskaper eller inträdeskrav för att få delta i vår verksamhet. Aktiviteterna äger i huvudsak rum på dagtid.

Vill du bli ny medlem i SUS så anmäler du detta själv på vår hemsida www.sus.org.se, menyval Bli Medlem. Se även vår systembeskrivning på sidan 4.

Bokningar till våra evenemang gör du själv på Min Sida

via vår hemsida www.sus.org.se. Se även vår systembeskrivning på sidan 4.

Du kan välja att betala med kort eller faktura/e-postavi, som skickas till dig via e-post. Fakturan ska betalas inom 10 dagar.

Kontakta respektive evenemangsansvarig om du måste avboka din anmälan. Avbokar du din anmälan senare än en vecka före aktuell aktivitet, debiteras hela avgiften. Om orsaken till avbokningen är sjukdom debiteras ingen avgift.

Vid fullbokat evenemang, kontakta alltid evenemangsansvarig. Det kan finnas återbud eller möjligheter till dubbelring av aktiviteten.

Ni som saknar dator och inte har något e-postombud är välkomna att kontakta respektive evenemangsansvarig, eller någon annan i styrelsen, för anmälan som ny medlem samt för bokning och information. Kontaktuppgifter hittar du på sista sidan

Här följer en sammanställning över de aktiviteter som planeras under våren 2018. Fullständig information finns under respektive sidhänvisning och på vår hemsida: www.sus.org.se

JANUARI

- 18 Torsdag** **Föreläsning** *Sid 5*
Från seende till blind
- 26 Fredag** **Fredagskafé** *Sid 11*
43 år på radiosporten
- 31 Onsdag** **Litteraturseminarium 1** *Sid 14*
Maria Gripes böcker om Elvis

FEBRUARI

- 1 Torsdag** **Musikunderhållning** *Sid 16*
Ahlberg, Ek & Roswall
- 7 Onsdag** **Litteraturseminarium 2** *Sid 14*
Carl Jonas Love Almqvist
- 8 Torsdag** **Föreläsning** *Sid 5*
Vädret och klimatet
- 14 Onsdag** **Film på Filmstaden** *Sid 17*
Korparna av Jens Assur
- 15 Torsdag** **Föreläsning** *Sid 6*
Zarah Leander
- 20 Tisdag** **Årsmöte** *Sid 13*
- 20 Tisdag** **Föreläsning** *Sid 6*
Oljeutvinning, historik och framtid
- 21 Onsdag** **Litteraturseminarium 3** *Sid 15*
Birgitta Trotzig – Dykungens dotter
- 27 Tisdag** **Föreläsning** *Sid 7*
Ensam på cykel jorden runt

MARS

- 2 Fredag** **Fredagskafé** *Sid 11*
Musikkafé med Amalie Stalheim
- 7 Onsdag** **Litteraturseminarium 4** *Sid 15*
Kerstin Thorvall - Det mest förbjudna
- 7 Onsdag** **Film på Filmstaden** *Sid 18*
Smultronstället av Ingmar Bergman
- 9 Fredag** **Fredagskafé** *Sid 12*
Kemikalier i vardagen
- 15 Torsdag** **Föreläsning** *Sid 7*
Sömnens mysterier
- 20 Tisdag** **Föreläsning** *Sid 8*
Brexit
- 21 Onsdag** **Litteraturseminarium 5** *Sid 16*
Hjalmar Söderberg – Den allvarsamma leken
- 26 Måndag** **Föreläsning** *Sid 8*
Fotboll och pengar
- 28 Onsdag** **Film på Filmstaden** *Sid 19*
Karl Gerhard - revykungen

APRIL

- 5 Torsdag** **Föreläsning** *Sid 9*
Språket med Lars Gunnar Andersson
- 12 Torsdag** **Föreläsning** *Sid 9*
Vad är matematik?
- 17 Tisdag** **Föreläsning** *Sid 10*
Urologi, kisseriproblem hos äldre
- 19 Torsdag** **Föreläsning** *Sid 10*
Pippi på fåglar
- 27 Fredag** **Fredagskafé** *Sid 12*
Sista kortet till ghattot

MAJ

- 22 Tisdag** **Kulturutflykt** *Sid 19*
Bussresa utmed Indalsälven

Vårt medlemssystem i korthet

Medlemssystemet består av vårt medlemsregister där du som medlem själv kan uppdatera dina personuppgifter, samt ett evenemangsregister där du bokar in dig på våra evenemang via Min Sida.

Bli ny medlem

Vill du bli ny medlem i SUS så anmäler du detta själv på följande sätt:

1. Surfa in på vår hemsida www.sus.org.se
2. Tryck på menyvalet BLI MEDLEM.
3. Fyll i efterfrågade personuppgifter, välj betalningsätt och godkänn din medlemsanmälan.
4. Betala medlemsavgiften antingen med kort eller enligt faktura som vi skickar till din e-postadress.
5. Om nyanmälan sker efter den 1 november gäller medlemsavgiften även kommande kalenderår.

Min Sida

För att komma igång måste alla medlemmar som har en e-postadress hämta ett säkert lösenord genom att följa några enkla steg.

OBS! Om du delar e-postadress med annan medlem kontakta i stället medlemsansvarig för att få separata lösenord.

1. Surfa in på vår hemsida www.sus.org.se.
2. Tryck på menyvalet MIN SIDA, tryck därefter på knappen *Inget lösenord?*.

3. På nästa sida anger du din e-postadress och trycker på knappen *Skicka Uppgifter*. Då får du ett lösenord skickat till din e-postadress.
4. Tryck på menyvalet MIN SIDA igen, fyll denna gång i användarnamn (e-postadress) och ditt nya lösenord, och tryck på *Logga in*. Då kommer du till följande flikar:

Uppgifter Evenemang Inloggningsuppgifter Erbjudanden Ekonomi

5. **Uppgifter:** Här ser du dina personuppgifter som du själv kan ändra vid behov
6. **Evenemang:** Här ser du detaljinformation om alla aktuella evenemang. Du bokar själv in dig på önskat evenemang och väljer betalningsmetod.
7. **Inloggningsuppgifter:** Här kan du ändra till ett nytt personligt lösenord.
8. **Erbjudanden:** Här kan speciella erbjudanden dyka upp.
9. **Ekonomi:** Här ser du uppgift på dina betalda samt obetalda fakturor. Du kan enkelt ladda ner kopior av fakturorna genom att trycka på Hämta PDF. Här kan du också betala fakturor med kort.

Om du får problem med vårt system vid inloggning eller bokning eller om du har andra frågor om systemet, kontakta vår medlemsansvarige via mail: info@sus.org.se

På Thulegatan 24 hyr vi ett mindre kontor. I lokalen finns även en konferensavdelning.

Våra lokaler

Vi disponerar följande lokaler, som alla ligger centralt i Sundsvall.

Lokal	Adress	Antal platser
Pingstkyrkan	Rådhusgatan 37	obegränsat
Café Piccolo	Rådhusgatan 37	75
Kyrkans Hus	Floragatan 4	30-100
Kulturmagasinet	Packhusgatan 4	72
SUS kontor	Thulegatan 24	10-30
Filmstaden	Esplanaden 29	varierat
Quality Hotel	Esplanaden 29	varierat
Rest. E-Street	Esplanaden 14	70-100

För alla föreläsningar som äger rum i *Pingstkyrkan* är avgiften 50 kr och ingen bokning eller betalning i förväg är nödvändig, men önskvärd för att minimera kontanthantering.

För fredagskaféer och alla övriga evenemang gäller obligatorisk bokning och betalning i förväg, via *Min Sida*, eftersom lokalerna har begränsat antal platser. För ytterligare information, se vår systembeskrivning på sidan 4 samt medlemsinfo på sidan 2.

Medlemmar som saknar dator och inte har något e-postombud är välkomna att kontakta respektive evenemangsansvarig för bokning och information

Föreläsningar

18 januari (torsdag)

Övergången mellan att vara seende och att vara blind

Täppas Fogelberg, 66, är journalist och författare. Ofta aktuell som programledare för "Ring P1" men har ett långt liv med de mest skiftande uppgifter, mest inom Radio och TV.

"När jag förlorade förmågan att se vändes mitt liv upp och ned. Skulle jag kunna tackla denna förändring med värdighet och fortsätta att leva ett meningsfullt liv? Tvivlen var många.

Idag berättar jag gärna om övergången mellan att vara seende och att vara blind. Smärtan men även det ljusa.

Detta högst personliga förändringsarbete gäller, det har jag förstått, de flesta. Alla blir vi äldre, kroppen gör sina krumbukter och det handlar i mycket om att antingen stanna upp och bli bitter, eller att vända drastiska förändringar till det bättre. Det handlar om acceptans. Acceptera och gå vidare.

Min föreläsning passar därför förhoppningsvis många människor och jag ser fram emot att få komma till Senioruniversitetet!"

Tid och plats:	Torsdag 18 januari 14:00 – 15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Täppas Fogelberg
Ansvarig hos SUS:	Gunnar Keventer 070-551 20 28
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 17 januari

8 februari (torsdag)

Vädret och klimatet - nu och i framtiden

Jorden blir varmare, det vet vi. Klimatet förändras på de flesta håll i världen. Vi ser glaciärer smälta, de arktiska isarna krympa och havsnivåerna stiga. Vi känner inte igen oss när årstiderna ändras och vädret blir mer extremt. Det som händer vid ekvatorn påverkar oss här hemma.

Helen Tronstad är meteorolog och känd för oss alla från SVT:s väderrapporteringar. Helen började sin yrkesverksamhet som flygmeteorolog på Landvetter och Arlanda. Hon gjorde sin första väderrapportering som frilans på SVT våren 1998 och år 2000 fick hon fast tjänst där. Sedan dess har vi sett henne många gånger i både Rapport och Aktuellt. De sista tio åren var hon chef för väderredaktionen. Helen gick i pension i april 2017.

Tid och plats:	Torsdag 8 februari 14:00 – 15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Helen Tronstad
Ansvarig hos SUS:	Katrin Påhn 070-673 78 79
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 7 februari

Torsdag (15 februari)

Zarah Leander - hyllad och ifrågasatt, under en svår tid

Vi kommer att få lära känna den svenska revyprimadonnan, Nazitysklands stora filmstjärna och den internationellt hyllade, även utanför scenen. Hennes liv och karriär speglar såväl den svenska historien som världshistorien. Hennes namn förknippas med hela Sveriges ambivalenta hållning till Tredje Riket. Vilket var hennes ansvar som artist under en orolig tid? Hon var och förblev även efter världskriget en artist av rang - hon turnerade och hyllades runt hela Europa och även i Nord- och Sydamerika.

Beata Arnborg är författare och kulturjournalist. Hon har bl a skrivit fyra biografier över kända svenska kvinnor: Kerstin Thorvall, Barbro Alving, Vivi Täckholm och nu senast Zarah Leander. Hon föreläser om deras liv och gärningar, i deras kvinno- såväl som samhällshistoriska sammanhang. Hon berättar också hur vi ser på dem idag.

Tid och plats:	Torsdag 15 februari 14:00 – 16:00 på Kulturmagasinet
Föreläsare:	Beata Arnborg
Ansvarig hos SUS:	Katrin Pähn 070-673 78 79
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 14 februari

20 februari (tisdag)

Oljeutvinning, historik och framtid

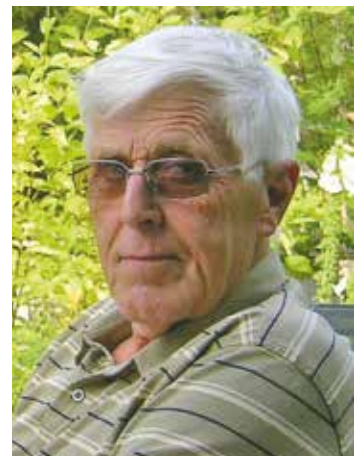
Temat för dagens föreläsning är geologi som är läran om jordklotet, dess beståndsdelar, processer, förutsättningar för liv m.m.

Fler människor och avancerad teknisk utveckling tär alltmer på våra naturresurser. Det är viktigt med god insikt i dessa frågor för att styra framtiden på bästa sätt.

Utnyttjande av fossila energiförråd som olja, gas och kol blir en allt större belastning på vår livsmiljö. Vi får här en kort redovisning av oljans historia, förekomster och utvinningsmetoder och några tankar om den framtida utvecklingen.

Sven Jonasson har varit ordförande i Sundsvalls Geologiska Sällskap i 20 år och sedan starten 1972 aktivt medverkat i arbetet med att sprida kunskap om geologi både internt och externt. Han har medverkat i SUS verksamhet tidigare och höll 2010 en omfattande kurs i grundläggande geologi, vilken gick i repris 2011. Inför en SUS-resa till Island 2013 höll Sven också ett föredrag om vulkanöns geologi.

Tid och plats:	Tisdag 20 februari kl. 14:00 – 15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Sven Jonasson
Ansvarig hos SUS:	Lena Trulsson, 070-251 79 15
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 19 februari

27 februari (tisdag)

Fredrika Ek – ensam på cykel jorden runt

Den 8 mars 2015 trampade den då 23-åriga Fredrika Ek iväg från sin familj i Sundsvall för att ensam cykla jorden runt. Syftet var att samla in pengar till Action Aid som hjälper utsatta kvinnor och flickor till ett bättre liv utan fattigdom och förtryck.

Fredrika har korsat fem kontinenter och avverkat c:a 5000 mil på sin cykel. Snö, kyla, regn och rusk, obefintliga vägar, höga bergspass eller stekheta öknar. Ingenting har stoppat henne. En enastående och närmast ofattbar prestation.

Ulrikas mål var att få varje mil sponsrad med 100 kronor. Det har hon lyckats med och det har gett en halv miljon kronor till Action Aid.

Ulrika är nu tillbaka i Sundsvall och berättar för Senioruniversitetet om sina upplevelser under nästan tre år på sin cykel jorden runt.

Tid och Plats:	Tisdag 27 februari kl. 14:00-15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Fredrika Ek
Ansvarig hos SUS:	Björn Barkå, 070-319 23 05
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 26 februari

15 mars (torsdag)

Sömnens mysterier

I den här föreläsningen får ni höra hur hjärnan styr över både vår sömn och vår vakenhet och hur sömnen förändras under livet, från spädbarnstiden till ålderdomen. Många människor sover dåligt och därför kommer **Marianne Ors** att ta upp några av de vanligaste orsakerna till sömnstörningar och framför allt vad man kan göra för att förbättra sin sömn. Föreläsningen avslutas med reklam för tupplurar.

Marianne Ors är en framstående sömnexpert. Hon är medicine doktor, docent och överläkare vid avdelningen för klinisk neurofysiologi, Lunds universitetssjukhus.

Tid och plats:	Torsdag 15 mars kl. 13:00 – 15:00 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Marianne Ors
Ansvarig hos SUS:	Ingegerd Åhsgren, 070-391 77 95
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 14 mars

Bild: Mårten Svemark

20 mars (tisdag)

Brexit - en snårig skilsmässa med konsekvenser

I juni 2016 sa britterna i en folkomröstning ja till att lämna EU-gemenskapen, att göra en s k Brexit. Den 29 mars 2019 ska utträdet vara genomfört enligt det besked den brittiska regeringen lämnat övriga medlemsstater. Men det är en snårig skilsmässa fylld av bråk om pengar, juridik och framtida relationer. Om hur den processen förlöper och vilka konsekvenser den får för resten av Europa, för Sverige och för de många svenskar som bor och arbetar i England handlar föreläsningen.

Göran von Sydow är statsvetare och ställföreträdande direktör vid Sieps, Svenska institutet för europapolitiska studier. Hans främsta forskningsintressen rör politiska partier och opinionsbildning. Han är en flitig kommentator i media av dagsaktuella politiska frågor i Europa.

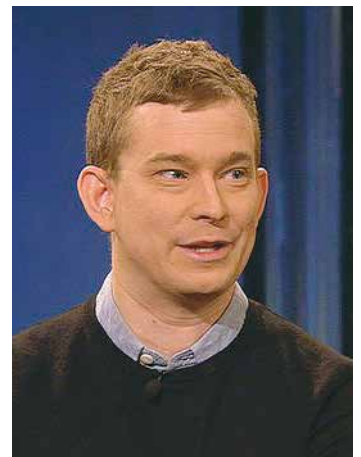
Tid och plats:	Tisdag 20 mars kl. 14:00 – 15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Göran von Sydow
Ansvarig hos SUS:	Kjell Carnbro
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 19 mars

26 mars (måndag)

Fotboll - pengar, politik, underhållning

Fotbollen är folkrörelsen som blivit en nöjesindustri, där ryska oligarker, amerikanska företagsledare och arabiska prinsar investerar miljardbelopp i lag och spelare. Med pengarna följer makt, prestige och korruption. Men fotboll är också världens populäraste och mest spridda idrott. Få kan världsfotbollen bättre än **Erik Niva**. I femton år han följt den genom otaliga resor runt klotet, mött pampar och fotbollsunderbarn. Nu ger han sin bild av fotbollen med tre månader kvar till VM i Ryssland.

Erik Niva är en av Sveriges mest prisade sportjournalister. Han arbetar för Sportbladet samt som kommentator på tv-kanalen Viasat. Han har skrivit ett flertal böcker där han satt in fotbollen i ett större socialt sammanhang. **Erik Niva** är utbildad vid Mittuniversitetet och karriären började på Dagbladet i Sundsvall.

Tid och plats:	Måndag 26 mars 13:00 – 15:00 på Kulturmagasinet
Föreläsare:	Erik Niva
Ansvarig hos SUS:	Kjell Carnbro, 070-665 69 49
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 25 mars

5 april (torsdag)

Om alla säger fel, blir det rätt då?

I skolan fick vi dragga en massa regler inom modersmålsundervisningen och en del av oss har senare i livet kallats språkfundamentalister, när vi inte kunnat acceptera andras språkanvändning. Nu när vi har levt ett långt liv har vi kanske svårt att förstå våra barnbarn och det svenska språk som används inom olika delar av samhället.

Vad är egentligen rätt och fel, och varför?

Lars-Gunnar Andersson är en välbekant röst för många av oss språkintresserade sedan han medverkat i radioprogrammet Språket i P1 som ämnesexpert, mellan åren 1997 och 2014. Han är göteborgare och blev docent i allmän språkvetenskap 1980, professor i modern svenska vid Göteborgs universitet 1993 samt ledamot av Kungliga Vetenskaps- och Vitterhetssamhället i Göteborg 1999. Han har arbetat inom flera språkvetenskapliga fält. Inom sociolingvistik har han främst sysslat med göteborgsdialekten och attityder till språk.

Tid och plats:	Torsdag 5 april kl.13:00 – 15:00 på Kulturmagasinet
Föreläsare:	Lars-Gunnar Andersson
Ansvarig hos SUS:	Katrin Pähn, 070-673 78 79
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 4 april

12 april (torsdag)

Vad är matematik?

Vi har alla vår egen bild av vad matematik är; Tragglande av multiplikationstabeller, klump i magen inför mattelektioner, en jublande pirrande känsla när man har förstått och oändligt mycket mer.....

Anders Fällström tänker under denna föreläsning, på ett populärt sätt, tala om och diskutera vad matematik är och kan vara, igår och idag.

Vårt moderna samhälle är till stora delar uppbyggt på matematik, men tänker vi egentligen på det? Många tror att den matematiska forskningen och utvecklingen stannade för några hundra år sedan, medan det i själva verket aldrig tillkommit så mycket ny matematik som idag och den har nog aldrig spelat så stor roll i våra vardagsliv som idag.

Anders Fällström är sedan den 1 april 2017 rektor vid Mittuniversitetet och kommer även en stund att berätta för oss om vad som händer vid vårt universitet och vart det är på väg.

Anders Fällström är bördig från Sollefteå och docent i matematik. Innan utnämningen till Mittuniversitetets rektor var han prefekt, prodekan och prorektor vid Umeå universitet.

Tid och plats:	Torsdag 12 april kl. 14:00 – 15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Anders Fällström
Ansvarig hos SUS:	Lena Trulsson, 070-251 79 15
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 11 april

17 april (tisdag)

Kisseriproblem hos äldre

Att våra vattenkastningsvanor förändras med åldern är nog något som de flesta äldre märkt. Många får börja gå upp nattetid, andra upplever att urinen inte kommer så snabbt och lätt som i yngre dagar och åter andra att trängningar kan komma plötsligt och i värsta fall kan ge läckage. Turligt nog så är vi ofta duktiga på att anpassa oss till åldersförändringar, som förr eller senare kan drabba de flesta funktioner i kroppen i mer eller mindre besvärande grad. Men när ska man behöva vara rädd för att någon allvarlig sjukdom ligger bakom besvären? Vilka metoder finns för behandling? Vilka förhoppningar kan vi ha på ytterligare förbättring av behandlingsmetoder i framtiden?

Dessa frågor kommer att behandlas med utgångspunkt från de vanligaste urologiska sjukdomarna som urinvägsinfektioner, inkontinens, prostatasjukdomar, stenbesvär etc.

Leif Rentzhog har före sin pensionering varit verksam som överläkare i urologi i nästan trettio år i Sundsvall. Han har också en bakgrund som medicinsk forskare kring läkemedel och dess effekter i farmakologi och har under många år även arbetat inom Statens beredning för medicinsk utvärdering, SBU.

Tid och plats:	Tisdag 17 april kl. 14:00 – 15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Leif Rentzhog
Ansvarig hos SUS:	Anders Forsslund, 070-602 41 82
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 16 april

19 april (torsdag)

Pippi på fåglar

Vanliga fåglar. Ovanliga fåglar. Hotade fåglar. Roliga fåglar. Fantastiska fåglar. Fåglar som migrerar. Fåglar som miljöindikator. Ringmärkta fåglar. Fåglar som räknas. Fåglar som anpassar sig. Fåglar som intresse! Ett föredrag om fåglar i vår närhet och vad vi kan lära oss genom att studera dessa lite närmare. Du kommer att få bekanta dig lite extra med ortolan-sparven som blivit en alltmer ovanlig fågel.

Jan Lindström är en naturvetenskapligt intresserad mattelärare på Sundsvalls gymnasium som brinner för fågelskådning. Sedan 2014 jobbar han deltid som fågelguide och ornitolog med fågelkurser, inventeringar och ringmärkning. Oftast hittar man honom ute i naturen med kikaren runt halsen.

Tid och plats:	Torsdag 19 april kl. 13:00 – 15:00 på Kulturmagasinet
Föreläsare:	Jan Lindström
Ansvarig hos SUS:	Ingegerd Åhsgren, 070-391 77 95
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 18 april

26 januari (fredag)

Christer Jonasson – 43 år på Radiosporten

”En kvaddad akademiker som sökte tröst i ett långt missbruk av sport. En bakterie som varade i 43 år.”

Så beskriver Christer Jonasson sig själv.

Att bli kvar i ett jobb i 43 år borde tyda på att han hamnade rätt ändå. Som reporter på TV-sporten och framför allt på Radiosporten har det blivit ett offentligt yrkesliv där rösten är ett slags ID-kort.

Även om Christer anser att sporten är en pseudohändelse, så tycker han att sport är ”världens rikaste pseudohändelse”. Med 3000 matcher i bandy, hockey, fotboll, under både sommar- och vinter-OS, finns det ett och annat att berätta.

Säkert också den gången när ryska maffian skulle kidnappa honom i Moskva.

Tid och Plats:	Fredag 26 januari kl. 10:00-11:30, på Café Piccolo
Föreläsare:	Christer Jonasson
Ansvarig hos SUS:	Björn Barkå, 070-319 23 05
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Obligatorisk på Min Sida senast 25 januari

2 mars (fredag)

Musikkafé med Amalie Stalheim

Den norska cellisten Amalie Stalheim har etablerat sig i Sverige som en av de mest efter-sökta cellisterna just nu. Amalie är trots sin unga ålder flerfaldigt prisad, och en av de mest spännande unga cellisterna i Norden.

Amalie Stalheim föddes i en musikerfamilj och musikycket föll sig naturligt. Hon började spela cello när hon var sex år och är nu utbildad vid Norges Musikhögskola och Kungliga Musikhögskolans utbildning vid Edsbergs slott.

Amalie har vunnit första pris vid Ljunggrenska tävlingen för unga musiker (2015), första pris vid the Young Musician Competition (2012) i Norge, och har även vunnit flera priser och stipendier vid internationella festivaler och tävlingar. I år är hon dessutom uttagen bland tre instrumentalister för finalen i Svenska Solistpriset 2018. Tävlingen avgörs den 11 januari så kanske får vi en vinnare på podiet!

Motiveringen när Amalie vann första pris i Ljunggrenska tävlingen 2015:

”.. för ett intimt och oerhört finstämt kammarmusicerande med suverän känsla för färg och timing..”

Foto: Lia Jacobi

Tid och plats:	Fredag 2 mars kl. 10:00 – 11:30 på Café Piccolo
Föreläsare:	Amalie Stalheim
Ansvarig hos SUS:	Bosse Noborn, 070-398 5 00
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 1 mars

9 mars (fredag)

Kemikalier i vår vardag

Allt omkring oss består av kemiska ämnen. De kemiska ämnen som människan tillverkar eller utvinnet ur naturen har starkt bidragit till en ökad välfärd. Men en del av dem har också orsakat allvarliga skador på människa och miljö.

Kemikalier i vår vardag får alltmer uppmärksamhet, det gäller allt från kemikalier i mat till textilier, leksaker, elektronik och blöjor. Kemiska ämnen ingår i de material och komponenter som varor är tillverkade av men de kan också vara tillsatta till varor för att uppnå vissa funktioner. De kan till exempel göra textil svår att tända eld på, göra en plast mjukare eller en metallyta blank.

De företag som tillverkar, importerar eller säljer varor är ansvariga för att deras varor inte skadar människors hälsa och miljön. Det finns lagar om att företagen ska ha kunskap om och bedöma säkerheten hos varorna de tillverkar samt att de ska arbeta för att minska riskerna för konsumenterna.

Jennie Andersson, som har sina rötter i Sundsvall och som doktorerat inom fiber och polymer teknologi på Mittuniversitetet/KTH, jobbar idag på Essity (före detta SCA Hygien AB) där hon ansvarar för produktsäkerhet. Hon kommer idag att ge en del exempel på kemikalier i vanliga konsumentvaror och hur företagen säkerställer att varorna är säkra att använda samt bra för miljön.

Tid och plats:	Fredag 9 mars kl. 10:00 – 11:30 på Café Piccolo
Föreläsare:	Jennie Andersson
Ansvarig hos SUS:	Britt-Marie Andersson, 070-309 77 50
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 8 mars

27 april (fredag)

Sista kortet till ghattot - en dokumentär

Han satt vid sitt bord på Stora Essingen i Stockholm och tittade med en skarp blick som skar rakt igenom mig. – *Kan jag rå för att jag är född av judiska föräldrar?*

Rösten var låg, klar och distinkt när Christer Jonasson mötte 92-åriga Stefan Prager.

Christer hade sett en notis på det Judiska Museet i Berlin, där det stod att Stefan skickats till Sverige 1939 för att överleva och Christer undrade:

Lever han idag? Bor han i Sverige? Vad kan han berätta? Vad hände med hans klasskamrater?

Christer fick, som nyfiken journalist, ingen ro förrän han fått reda på vad som hade hänt.

Det började med en oansenlig liten papperslapp på ett museum i september 2016 och resulterade i en radiodokumentär.

Tid och Plats:	Fredag 27 april kl. 10:00-11:30 på Café Piccolo
Föreläsare:	Christer Jonasson
Ansvarig hos SUS:	Björn Barkå, 070-319 23 05
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 26 april

Kallelse till årsmöte med Senioruniversitetet Sundsvall

Organisationsnummer 88 92 03 - 0365

Tisdagen den 20 februari 2018 klockan 13:00 i Pingstkyrkan, Sundsvall

- 1 Årsmötet öppnas
- 2 Fråga om årsmötet blivit behörigt utlyst
- 3 Val av mötesordförande och mötessekreterare
- 4 Val av två justerare, som jämte ordföranden justerar protokollet
- 5 Fastställande av dagordningen
- 6 Styrelsens berättelse för verksamhetsåret jämte årsredovisning
- 7 Revisorernas berättelse för 2017
- 8 Fastställande av balans- och resultaträkning samt disposition av resultatet för 2017
- 9 Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen avseende 2017
- 10 Val av ordförande för ett år
- 11 Fastställande av antalet övriga styrelseledamöter
- 12 Val av övriga ledamöter
- 13 Val av revisorer jämte ersättare
- 14 Val av valberedning
- 15 Styrelsens förslag till verksamhet för 2018
- 16 Fastställande av årsavgift för 2019
- 17 Motioner och frågor som styrelsen hänskjutit till årsmötet eller som medlemmarna skriftligen väckt senast två veckor före mötet
- 18 Årsmötet avslutas

Senioruniversitetets Litteraturseminarier våren 2018:

Svenska moderna klassiker

Vårens seminarieserie tar upp verk som skulle kunna kallas klassiker. Hur man definierar en klassiker är naturligtvis en intressant fråga, som kommer att ventileras under seminarierna.

Fem författare från litet olika tidsskeden behandlas och diskuteras.

Deltagarna i serien förväntas ha läst de verk som tas upp. Seminarierna är fristående, varför deltagarna kan välja att delta i ett eller flera seminarier allt efter intresse.

Serien ges i samarbete med Mittuniversitetets avdelning för litteraturvetenskap.

31 januari (onsdag) Litteraturseminarium 1

Maria Gripes böcker om Elvis

Etiketten "modern klassiker" används kanske lite för ofta, men att sätta den på Maria Gripes böcker om den unge pojken Elvis framstår som alltmer befogat. Den första boken i serien, Elvis Karlsson, utkom 1972, och den femte och sista, Bara Elvis, 1979. På så vis är böckerna inte bara ett stycke omtyckt barnlitteratur, utan också en bild av svenskt 1970-tal, förmedlat genom en pojkes ögon. Böckerna tar sig an de allra största frågorna – ensamhet, död, skilsmässa, kärlek, vuxenblivande. Inte minst Elvis relation till sin farfar är viktig i det avseendet: det är som om Elvis och farfar kan mötas för att de står på varsin sida om vuxenvärlden. Läs gärna Den "riktiga" Elvis inför seminariet.

Anders S Johansson är professor i litteraturvetenskap vid Mittuniversitetet i Sundsvall. Han har forskat om allt ifrån ondska och kärlek till Bruce Springsteen och Lars Norén. Han medverkar även sporadiskt på Aftonbladets kultursida.

Tid och plats:	Onsdag 31 januari kl. 9:30 - 12:00 i Kyrkans Hus
Seminarieledare:	Anders S Johansson
Ansvarig hos SUS:	Leif Bolin, 070-680 52 40
Avgift:	100 kronor, inkl kaffe med bröd
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 30 januari

7 februari (onsdag) Litteraturseminarium 2

Carl Jonas Love Almqvist - Det går an

När romanen Det går an gavs ut första gången, 1839, väckte den starka reaktioner. De tankar om kvinnans ställning och rättigheter och (inte minst) om äktenskapet, vilka den gav uttryck för, var radikala och beskrevs som omoraliska, onaturliga och alltför utopiska. *Det går an* har sedan dess utgivits i många upplagor och är fortfarande en läst och uppskattad berättelse. Vad kan den säga oss idag? Seminariet kommer att kretsa kring denna fråga, men också kring estetiska perspektiv på romanen.

Anna-Karin Jonasson är universitetsadjunkt vid Mittuniversitetet och doktorand vid Åbo Akademi. Forskar kring ekokritik och skriver på en avhandling om Kerstin Ekmans trilogi Vargskinnet.

Tid och plats:	Onsdag 7 februari kl. 9:30 - 12:00 i Kyrkans Hus
Seminarieledare:	Anna-Karin Jonasson
Ansvarig hos SUS:	Leif Bolin, 070-680 52 40
Avgift:	100 kronor, inkl kaffe med bröd
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 6 februari

21 februari (onsdag) Litteraturseminarium 3**Birgitta Trotzig - Dykungens dotter**

Birgitta Trotzig är en av de mest inflytelserika författarna i sin generation (debuterade 1951 med novellsamlingen *Ur de älskandes liv*). Tillsammans med bland andra Sara Lidman kom hon, efter fyrtioalisternas introduktion av modernismen, att förvandla denna internationella strömnings former och språk till ett instrument för att gestalta det allra mest konkreta och kroppsliga, existentiella och politiska i att försöka (över)leva, dag för dag, i en svensk vardag. I *Dykungens dotter* (1985, finns även i pocketutgåva) förenas modernismens och katolicismens tanketraditioner, skuld, skam och H.C. Andersen med den skånska potatisåkern, i ett poetiskt språk utan dess like.

Anders O Johansson är universitetslektor i litteraturvetenskap vid Mittuniversitetet. Hans forskningsområden är modern och samtida poesi, Ludvig Nordström samt genus i litteraturen.

Tid och plats:	Onsdag 21 februari kl. 9:30 - 12:00 i Kyrkans Hus
Seminarieledare:	Anders O Johansson
Ansvarig hos SUS:	Leif Bolin, 070-680 52 40
Avgift:	100 kronor, inkl kaffe med bröd
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 20 februari

7 mars (onsdag) Litteraturseminarium 4**Kerstin Thorvall - Det mest förbjudna**

Kerstin Thorvalls roman kom ut första gången 1976 och blev en omedelbar succé. Den är ett exempel på det som under 70-talet kallades "bekännelselitteratur" och som numera går under beteckningen "autofiktio". Dess ogarderade skildring av kvinnlig sexualitet som stark drivkraft – starkare än de traditionellt kodade moderskänslorna – var kontroversiell på sin tid, men är kanske än mer utmanande i dagens prestationsinriktade samhälle. Här har vi att göra med en skildring av en kvinna som i varje läge sätter sin lust framför plikt.

Peter Degerman är universitetslektor i litteraturvetenskap vid Mittuniversitetet. Hans forskningsområden är litteraturdidaktik, ekokritik och nordisk lyrik.

Tid och plats:	Onsdag 7 mars kl. 9:30 - 12:00 i Kyrkans Hus
Seminarieledare:	Peter Degerman
Ansvarig hos SUS:	Leif Bolin, 070-680 52 40
Avgift:	100 kronor, inkl kaffe med bröd
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 6 mars

21 mars (onsdag) Litteraturseminarium 5

Hjalmar Söderberg - Den allvarsamma leken

Hjalmar Söderbergs roman utkom 1912 och har sedan dess tryckts i många upplagor och filmatiserats tre gånger – nu senast 2016. Men är kärlekens villkor allmängiltiga eller tidsbundna? Är Arvids och Lydias känslor relevanta i vår tid? 1973 utkom Gun-Britt Sundströms *För Lydia*, som beskriver handlingen ur kvinnans perspektiv och förflyttad till 70-talet. Läs gärna den också! Vems perspektiv identifierar vi oss med idag, och hur skulle en nutidsversion av historien kunna gestalta sig?

Eva Nordlinder är universitetslektor i litteraturvetenskap vid Mittuniversitetet med barn- och ungdomslitteratur som specialitet.

Tid och plats:	Onsdag 21 mars kl. 9:30 - 12:00 i Kyrkans Hus
Seminarieledare:	Eva Nordlinder
Ansvarig hos SUS:	Leif Bolin, 070-680 52 40
Avgift:	100 kronor, inkl kaffe med bröd
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 20 mars

1 februari (torsdag) Musikunderhållning

Ahlberg, Ek & Roswall

Ahlberg, Ek och Roswall har med sitt bländande samspel och sina fantasi-fulla arrangemang gjort stor succé på flera av de största folkmusikfestivalerna.

Sundsvallstrion har haft stora framgångar runt om i världen med bland annat en turné till Japan i oktober. Deras musik kännetecknas av både pop- och barockinfluenser, av en klanglig bredd och ett oemotståndligt sväng.

Emma Ahlberg kommer från Sundsvall och är uppvuxen inom folkmusiken. Hon började tidigt spela fiol och är utbildad vid Kungliga musikhögskolan i Stockholm. Hon är också medlem i flera andra grupper, bl.a Ulrika Bodén band. 2010 blev Emma riksspelman på Medelpadslåtar.

Daniel Ek är uppvuxen i lappländska Vuollerim. Han har studerat klassisk gitarr på Musikhögskolan i Piteå men har också ägnat sig åt renässansluta, elgitarr och svensk säckpipa. Daniel är förutom musiker i olika konstellationer också verksam som gitarrpedagog på Sundsvalls Kulturskola.

Niklas Roswall kommer från Skåne men bor numera även han i Sundsvall. Han spelade från början fiol men det blev snart nyckelharpa. Han studerade på Kungliga Musikhögskolan i Stockholm, blev riksspelman 1992 och världsmästare på kromatisk nyckelharpa 1996. Även Niklas är verksam som folkmusiker i flera olika sammanhang.

Tid och Plats:	Torsdag 1 februari kl. 14:00-16:00, på Restaurang E-Street,
Medverkande:	Emma Ahlberg, Daniel Ek och Niklas Roswall
Ansvarig hos SUS:	Björn Barkå
Avgift:	100 kr, inkluderar kaffe och bröd
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 31 januari

Under våren 2018 visar vi följande filmer på Filmstaden:

Korparna, spelfilm från 2017 av Jens Assur.

Smultronstället, spelfilm från 1957 av Ingmar Bergman.

Karl Gerhard - revykungen, dokumentärfilm från 2016 av Astrid Ohlsén m.fl.

14 februari (onsdag) Film på Filmstaden Möt fotografen och filmaren Jens Assur

Korparna (2017, 106 min)

Spelfilm

Jens Assur kommer "hem" till Sundsvall och SUS och berättar om sitt arbete. Vi ser - och samtalar om - hans långfilm "**Korparna**". Även ni som sett filmen: Se den igen tillsammans med regissören - på SUS' seniorfilmstudio!

Jens Assur (född 1970 i Jämtland) är uppvuxen i Sundsvall och började redan som tonåring (1986) som fotograf på Dagbladet. 1990 började sju dramatiska fotograf-år på Expressen – Somalia, Rwanda, forna Jugoslavien, Sydafrika...

Har vunnit: "Årets pressfotograf", "Årets nyhetsbild"

Efter 1997 har han självständigt gjort en mängd fördjupande, konstnärliga fotografi- och filmprojekt. (Han)... "vill väcka samhällsdebatt och engagemang kring vår samtid, i Sverige och resten av världen."

31 års yrkesliv har gett storslagna utställnings- och bokprojekt som: Och himlen därovan, Hunger och Africa is a great country – och filmer som: Den sista hunden i Rwanda och Hot Nasty Teen.

"Överlägset säker debut". "Stundtals skrämmande skönhet". Jens Assur fick starka lovord efter filmfestivalen i Toronto.

Korparna bygger på Tomas Bannerhedens Augustprisade roman från 2011.

Bonden Agne - fantastiskt spelad av Reine Brynolfsson – har tappat livsgnistan pga hårt arbete och plikt känsla. "Här blir vi aldrig klara," förklarar Agne när familjen ber om en ledig dag.

Tid och plats:	Onsdag 14 februari kl. 14:30 – 17:00 på Filmstaden
Föreläsare:	Jens Assur
Ansvarig hos SUS:	Fride Ek, 070-331 13 26
Avgift:	80 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 13 februari

7 mars (onsdag) Film på Filmstaden

Jubileumsåret 2018 – Ingmar Bergman 100 år!

Smultronstället

Spelfilm från 1957 (91 min)

Regi (och även manus): Ingmar Bergman (1918-2007)

(Regiassistent: Gösta Ekman, 18 år)

Skådespelare: Victor Sjöström, Ingrid Thulin, Gunnar Björnstrand, Bibbi Andersson

Smultronstället är en av Ingmar Bergmans verkliga filmpärlor!

Filmen är en road-movie.

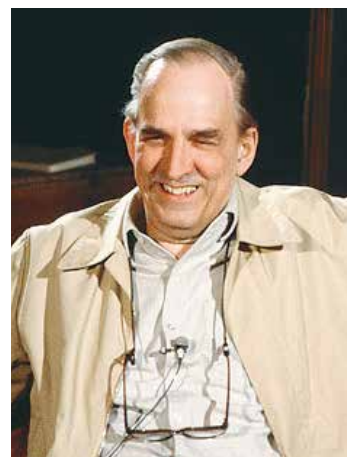
Den 78-årige läkaren och professorn Isak Borg (Victor Sjöström i sin sista roll) ska promoveras till jubeldoktor i Lund. Han kör sin egen bil från Stockholm till Lund tillsammans med sin svärdotter (Ingrid Thulin).

Under bilresan stannar de bl a vid hans barndomshem och han anfäktas av minnen och drömmar.

Professor Borg har visserligen en lyckad karriär bakom sig, men privatlivet har präglats av många tillkortakommanden. Han har varit pedantisk och auktoritär – ”en man med principer” ...

Så bilresan blir också en inre resa, där han ifrågasätter sina livsval.

Ingmar Bergman iscensätter dessa resor med ömhet och humor – ett briljant och underhållande bergmanskt drama!

Tid och plats: Onsdag 7 mars kl. 14:30 – 16:45 på Filmstaden

Ansvarig hos SUS: Fride Ek, 070-331 13 26

Avgift: 80 kronor

Bokning: Obligatorisk bokning på Min Sida senast 6 mars

28 mars (onsdag) Film på Filmstaden**Karl Gerhard – revykungen**

Dokumentärfilm från 2016 (56 min)

Av Astrid Ohlsén, Håkan Pieniowski och Lasse Summanen

Astrid Ohlsén (född 1948) medverkar vid filmvisningen och berättar om sitt arbete som producent och manusförfattare till filmen.

Hon har regisserat, producerat och skrivit manus till en mängd filmer för SVT.

Bl a regisserade hon "Den besynnerlige bankiren," som handlar om finansmannen och konstmeecenaten Ernest Thiel – en film som vi visat på SUS.

Andra uppskattade filmer som hon regisserat: "Eugen – den röde prinsen," "Elsie, Nancy och framgången," "Gunstlingen – Gustav III:s favorit" och "Fersen, kärleken och döden".

Karl Gerhard (1891 – 1964) är revykungen och nestorn inom svenskt nöjesliv. Han var den förste att göra satir över nobless och monarki i Sverige. Hans revyer på 1920-talet banade väg för en typ av underhållning som i en ung demokrati mötte behovet av respektlöshet gentemot överhögheten.

Många minns Karl Gerhard för hans engagemang mot nazismen. Sveriges eftergiftspolitik under kriget raljerade han över i kupletten "Den ökända hästen från Troja." Den förbjöds.

Efter kriget samarbetade han bl a med Povel Ramel och medverkade i två Knäppuppturnéer. Hans sista stora revy var "Ursäktade handsken" 1961, som regisserades av Tage Danielsson.

Tid och plats:	Onsdag 28 mars kl. 14:30 – 16:45 på Filmstaden
Föreläsare:	Astrid Ohlsén
Ansvarig hos SUS:	Fride Ek, 070-331 13 26
Avgift:	80 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 27 mars

22 maj (tisdag) Bussresa**Kulturutflykt utmed Indalsälven****Program**

Buss avgår från busstationen vid Navet, Sundsvall. Er guide, **Anders Wästfelt**, lotsar er fram genom dalgångens spännande historia. Vi gör stopp i Selånger, Indal och Liden.

I Liden möter **Berit Wästfelt** upp och serverar en härlig vårlunch. Efter lunchen blir det guidning av Wästergården och dess trädgård, Lidens medeltida kyrka och en tur till Vättaberget för att njuta av dalgångens spröda grönska.

Innan återfärden till Sundsvall dukar vi upp fika på Wästergården

Tid och plats:	Tisdag 22 maj, avresa från Navet kl. 9:00
Hemkomst:	Till Navet ca: kl. 17:00
Ansvarig hos SUS:	Ingegerd Åhsgren, 070-391 77 95
Avgift:	350 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 15 maj

B FÖRENINGSBREV

Avsändare:

Senioruniversitetet Sundsvall
Thulegatan 24
852 36 Sundsvall

Sverige

Porto betalt
Port Payé

SUS styrelse

Vald vid årsmötet 2017

Ordförande

Paul Alsén

070-621 39 22
sus@ollealsen.se

Vice ordf./Medlemsansvarig

Bengt Almberg

070-347 77 81
bengt.almberg@gmail.com

Sekreterare

Kurt Johansson

070-340 97 00
kurt.h.johansson@tele2.se

Kassör

Mats Löjdahl

070-330 58 58
mats.lojdahl@telia.com

Programansvarig

Britt-Marie Beijron

070-661 16 56
brittmarie.beijron@gmail.com

Programansvarig

Kjell Carnbro

070-665 69 49
kjell.carnbro@gmail.com

Programansvarig

Gunnar Keventer

070-551 20 28
gunnar_keventer@hotmail.com

Programansvarig

Ann Ahlenius

073-067 88 43
ab.ahlenius@gmail.com

Programansvarig

Katrin Pähn

070-673 78 79
katrin@pahn.se

Programansvarig

Bo Noborn

070-398 75 00
bn.trafik@telia.com

Programansvarig

Ingegerd Åhsgren

070-391 77 95
ingegerd.ahsgren@gmail.com

Programansvarig

Frida Ek

070-331 13 26
frida.ek@comhem.se

Programansvarig

Björn Barkå

070-319 23 05
bjorn.barka@gmail.com

Programansvarig

Lena Trulsson

070-251 79 15
lena.trulsson@dynatab.se

Programansvarig

Britt-Marie Andersson

070-309 77 50
britten.andersson@gmail.com